

ผลของชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

THE EFFECTS OF THE ACTIVITY GROUP PACKAGE ON DEVELOPING
MEDIA LITERACY FOR STUDENTS AT RAJAMANGALA UNIVERSITY
OF TECHNOLOGY SUVARNABHUMI

อัจฉรา อินโต

Autchara Into

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Industrial Education Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail: Autchara.i@rmutsb.ac.th

Received September 19, 2023; Revised December 9, 2023; Accepted December 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมกลุ่ม 2) หาคุณภาพของชุดกิจกรรมกลุ่ม 3) ศึกษาผลการเรียนรู้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่ม การวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และระยะที่ 2 การวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด ได้แก่ 1) แบบวัดระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ 2) ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่ม 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่ม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบที

ผลการวิจัย พบว่า 1) ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการรู้เท่าทันสื่อภาพรวมอยู่ในระดับมากและร้อยละ 89 เห็นว่ามีความจำเป็นในการได้รับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ 2) คุณภาพของชุดกิจกรรมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาจำนวน 3 ท่านเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุดและกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองในทุกทักษะ 3) ผลการเรียนรู้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่พัฒนาด้วยชุดกิจกรรมกลุ่ม พบว่า คะแนนหลังทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ, ชุดกิจกรรมกลุ่ม, นักศึกษา

Abstract

This article aimed to 1) study level on media literacy and survey the needs Activity Group Package, 2) study quality of the activity group package on developing media literacy, 3) study the effects of the activity group package on developing media literacy, and 4) study students' opinions who participated in activity group package on developing media literacy. The sample with multi-stage sampling was divided into two groups. The first group was 300 students which were used for study level on media literacy by simple random sampling. The second group was students who are studying in Bachelor's degree by purposive selection to participate in this study. Based on inclusion criteria, the researcher selected 9 individuals as the sample of this study. The four instruments which were used in this research were 1) Activity Group Package on developing Media Literacy, 2) the measurement scale on media literacy, 3) the questionnaire opinion of teachers who expert in psychology about quality of activity group package, 4) the student's opinion towards Activity Group Package and the group leader questionnaire. The data were collected at two moments; pre-test and post-test. The data were analyzed using mean, percentage, standard deviations and t-test.

The finding revealed that 1) level on media literacy were found at the high level, 2) The quality of activity group package on developing media literacy, with 3 psychological experts, were considered that it is suitable at a high level and the experimental group had higher scores in all skills. The findings showed that the activity group package on developing media literacy could enhance on media literacy, 3) The results showed that the post-test scores on Media Literacy who received activity group package on developing media literacy were higher than pretest and 4) Student's satisfaction with activity group package on developing media literacy in the high level.

Keywords: Activity Group Package, Media Literacy, Students

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ.2560-2579 เป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่าง

เป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่ง ทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะที่สังคมโลกคาดหวังให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองไปให้ถึงจุดที่สูงที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2560) แต่อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าผู้เรียนทุกคนจะสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากในสภาพสังคมยุคปัจจุบันส่งผลให้ผู้เรียนมีปัญหา

นักศึกษามหาวิทยาลัยพัฒนาการอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (Adolescence) คือ ช่วงอายุ 16-20 ปีเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับความคาดหวังจากผู้ใหญ่มากกว่าวัยที่ผ่านมา เด็กจะเริ่มรู้จักรับผิดชอบต่อตัวเองทำให้เกิดการปรับตัวอย่างมากโดยเฉพาะด้านสังคม พยายามค้นหาตัวตนที่แท้จริงในตัวเอง เด็กในวัยนี้ จะเริ่มห่างจากพ่อแม่และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนรุ่นเดียวกันมาแทนที่ อีริกสัน (Erikson) เชื่อว่าวัยนี้เป็นวัยระยะวิกฤติ (Crisis Period) ของการรู้จักตนเอง (นุชลีอุปถัมภ์, 2558) ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัวได้ง่ายและจากผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565 ของ ETDA พบว่า กลุ่มคน Gen Z (อายุน้อยกว่า 22 ปี) ใช้เวลาออนไลน์อยู่ที่ 8 ชั่วโมง 24 นาทีต่อวัน เมื่อพิจารณา 10 อันดับแรกของผู้ที่ใช้เวลาในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ การขอรับคำปรึกษาและรับปรึกษาทางการแพทย์ (e-Health) รองลงมาคือ การติดต่อสื่อสาร (65.70%) ดูรายการโทรทัศน์/คลิป/ดูหนัง/ฟังเพลง (41.51%) ดูถ่ายทอดสดเพื่อซื้อสินค้าและบริการ (Live Commerce) (34.10%) การทำธุรกรรมทางการเงิน (e-Payment) (31.29%) อ่านโพสต์/ข่าว/บทความ/หนังสือออนไลน์ (29.51%) รับ-ส่งอีเมล (26.62%) ขอปิงออนไลน์ (24.55%) ทำงาน/ประชุมออนไลน์ (20.67%) และเล่นเกมออนไลน์ (18.75%) คน Gen Z ยังครองแชมป์ “นักช้อปปิ้งออนไลน์” เป็นอันดับสอง (81.53%) อีกด้วย (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565) และจากผลการวิจัยของ ชัยนันท์ เหมือนเพชร (2565) เรื่องผลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.1 เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ร้อยละ 99.5 และเข้าใช้สื่อเรื่องเพศร้อยละ 73.1 มีการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์เรื่องเพศอยู่ระดับปานกลางร้อยละ 85.5 และมีพฤติกรรมทางเพศเหมาะสมร้อยละ 69.4 การศึกษาพบผลของสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

สถานการณ์ข้างต้นที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่กับสื่อต่าง ๆ มากกว่าช่วงวัยอื่น หากไม่มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ไม่รู้จักแยกแยะเลือกรับสารจากสื่อด้วยสติปัญญาและไม่หาข้อมูลเพิ่มเติมก็อาจตกเป็นทาสทางความคิดหรือเป็นเหยื่อของข้อมูลบางอย่างที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมได้ สอดคล้องกับวรานิษฐ์ ธนชัยวรพันธ์ (2565) กล่าวว่า การส่งเสริมความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อให้กับนักศึกษาเป็นหน้าที่หลักของสถาบันการศึกษาในการป้องกันปัญหาหรือภัยที่อาจเกิดจากการใช้สื่อและนับวันความเสียหายมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงและสูงขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันแก่นักศึกษาให้เป็นผู้มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งความหมายของ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ นักวิชาการได้ให้ความหมาย

ว่า การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) คือ สภาวะที่เกิดจากความสามารถของบุคคลในการอ่านสื่อ (literate) การวิเคราะห์ความหมาย มีความสามารถในการตีความเนื้อหาของสื่อ การวิเคราะห์สื่อ เกิดทักษะในการเข้าถึงอย่างเข้าใจเนื้อหาและประเมินคุณค่าและเจตนาที่สื่อนำเสนอได้ ตีความนัยยะแฝงในสื่อที่นำเสนอผ่านเทคนิควิธีการต่างๆ ได้ เข้าใจผลกระทบของสื่อ รวมถึงสามารถสรุปเป็นแนวคิดของตนเองในการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ (โตมร อภิวันทนากร, 2552; แพรพรรณ อัครประสา, 2557; พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552)

ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษา จะเป็นเหมือนสื่อกลางระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม ให้เกิดการเรียนรู้แก่สมาชิกกลุ่มตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เกิดทักษะในการรู้เท่าทันสื่อตามองค์ประกอบของ Center for Media Literacy (2008) ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการเข้าถึงสื่อ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะการวิเคราะห์ องค์ประกอบที่ 3 ทักษะการประเมินสื่อ องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสร้างสรรค์ และองค์ประกอบที่ 5 ทักษะการมีส่วนร่วม จุดเด่นของชุดกิจกรรม คือ สนองวัตถุประสงค์ของการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยเน้นที่การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ เป็นการจัดการกิจกรรมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการรับสื่อและเลือกใช้สื่อ

จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาพบว่า นักศึกษายังขาดทักษะในการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน เนื่องจากการเรียนในระดับอุดมศึกษาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตหลายด้าน และต้องปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ มีความจำเป็นที่นักศึกษาควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตโดยเฉพาะทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อจะได้เลือกรับ เลือกใช้สื่อได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มนำไปพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ อีกทั้งงานวิจัยเรื่องนี้ยังได้แนวทางให้อาจารย์แนะแนว นักจิตวิทยาได้นำไปประยุกต์ในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
3. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่พัฒนาด้วยชุดกิจกรรมกลุ่ม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่ม

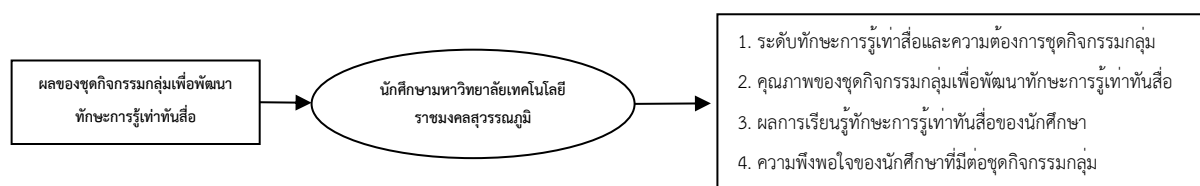

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยนี้ ได้มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อและแนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ มีนักวิชาการต่างประเทศกล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เช่น UNESCO ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีองค์ประกอบที่สำคัญเรียงลำดับ คือ การเข้าถึง (Access) การวิเคราะห์ (Analyze) การประเมินค่าสื่อ (Evaluate) และการสร้างสรรค์ (Create) (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552) และ Center for Media Literacy (2003) รายงานถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการเข้าถึง (Access Skill) ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze Skill) ทักษะการประเมินสื่อ (Evaluate Skill) ทักษะการสร้างสรรค์ (Create Skill) และในปี 2008 เอกสาร Literacy for the 21st Century (Center for Media Literacy, 2008) ได้เพิ่มทักษะการมีส่วนร่วม (Participate Skill) เข้ามารวมเป็น 5 องค์ประกอบในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ แนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมกลุ่ม นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการที่เน้นให้กระทำกิจกรรมร่วมกันหรือมีการได้แสดงออกร่วมกันภายใต้จุดหมายบางประการ เช่น ฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์ ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การทำความเข้าใจตนเอง เป็นต้น และลักษณะของกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นการสร้างการจัดให้สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์ร่วมกันและสร้างทัศนคติที่ดีงามต่อกันโดยมุ่งเน้นให้สมาชิกเรียนรู้ด้วยการกระทำ และขั้นสุดท้ายกิจกรรมจำเป็นต้องมีการติชม (Feedback) เพื่อให้สมาชิกเกิดการหยั่งรู้ (Insight) ด้วยตนเอง และกาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม คือ การที่บุคคลมารวมกันเพื่อศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มหลาย ๆ ฝ่าย ศึกษาพฤติกรรมการณ์เป็นผู้นำ ผู้ตาม ความคิด ฝึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีการศึกษาจากประสบการณ์โดยผู้ศึกษาต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น

โดยสรุปองค์ประกอบของทักษะการรู้เท่าทันสื่อนักวิชาการกำหนดลักษณะองค์ประกอบค่อนข้างสอดคล้องกัน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อตามองค์ประกอบของ Center for Media Literacy (2008) ในการพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับนักศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมกลุ่ม
ประชากร คือ นักศึกษา จำนวน 8,600 คน (อ้างอิงข้อมูลสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2564) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ พัฒนาตามกรอบแนวคิดของ Center for Media Literacy (2008) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการเข้าถึง (Access Skill) ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze Skill) ทักษะการประเมินสื่อ (Evaluate Skill) ทักษะการสร้างสรรค์ (Create Skill) ทักษะการมีส่วนร่วม (Participate Skill) เป็นแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) ตามลักษณะการสร้างแบบวัดประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert's Scale) (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบวัดระดับการรู้เท่าทันสื่อ ในด้านต่าง ๆ ส่วนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการได้รับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ คุณภาพของแบบวัดตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item-objective congruence) ระหว่าง 0.50–1.00 และค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.98 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

ประชากร คือ นักศึกษาจำนวน 8,600 คน (อ้างอิงข้อมูลสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2564) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรี จำนวน 9 คนได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ คือ นวัตกรรมที่รวบรวมกระบวนการ สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ความสามารถในการคิด อ่าน เท่าทัน สื่อ องค์ประกอบของทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการเข้าถึง องค์ประกอบที่ 2 ทักษะการวิเคราะห์ องค์ประกอบที่ 3 ทักษะการประเมินสื่อ องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสร้างสรรค์ และองค์ประกอบที่ 5 ทักษะการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยอ้างอิงตามองค์ประกอบของ Center for Media Literacy (2008) ชุดกิจกรรมกลุ่มจำนวน 12 ครั้งครั้งละ 60 นาที แต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้นำกลุ่มกล่าวนำเข้าสู่เนื้อหา ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม ผู้นำกลุ่มให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ หรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับสื่อและการรู้เท่าทันสื่อ ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ผู้นำกลุ่มให้นักศึกษาได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ เช่น กิจกรรมเกม บทบาทสมมติ กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง เป็นต้น และอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ ผู้นำกลุ่มให้นักศึกษารวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตัวเอง และนำหลักการนั้นมาใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถในทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ขั้นที่ 5 ขั้น ประเมินผล ผู้นำกลุ่มและนักศึกษาร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม ชุดกิจกรรมกลุ่มตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดคะแนนเฉลี่ย 4.8 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.2

2) แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่ม เป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 4.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.2

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่ม แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อความถามจำนวน 20 ข้อ วัด 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและภาพรวมของชุดกิจกรรมกลุ่ม และ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อและคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อคำถาม

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการรู้เท่าทันสื่อและสำรวจความต้องการชุดกิจกรรมกลุ่ม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรู้เท่าทันสื่อ
1. ทักษะการเข้าถึง	4.18	.61	มาก
2. ทักษะการวิเคราะห์	4.05	.62	มาก
3. ทักษะการประเมินสื่อ	4.06	.61	มาก
4. ทักษะการสร้างสรรค์	4.04	.62	มาก
5. ทักษะการมีส่วนร่วม	4.05	.62	มาก
ภาพรวมทุกองค์ประกอบ	4.08	.57	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบวัดระดับการรู้เท่าทันสื่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .57)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อหาคุณภาพของชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบระดับการรู้เท่าทันสื่อ

ทักษะรู้เท่าทันสื่อ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig	สรุปผล
ภาพรวมทุกด้าน						
ก่อนเรียน	9	4.05	.35	-6.62	.000	แตกต่างกัน
หลังเรียน	9	4.64	.25			

หมายเหตุ ทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมชุดกิจกรรมกลุ่ม มีคะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองในทุกทักษะ แสดงว่าชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีคุณภาพในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้เพิ่มขึ้นได้

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่พัฒนาด้วยชุดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา

องค์ประกอบ	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรู้เท่าทันสื่อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรู้เท่าทันสื่อ
1. ทักษะการเข้าถึง	4.28	.37	มากที่สุด	4.76	.28	มากที่สุด
2. ทักษะการวิเคราะห์	3.99	.65	มาก	4.58	.33	มากที่สุด
3. ทักษะการประเมินสื่อ	3.81	.30	มาก	4.56	.33	มากที่สุด
4. ทักษะการสร้างสรรค์	4.08	.44	มาก	4.66	.24	มากที่สุด
5. ทักษะการมีส่วนร่วม	4.08	.42	มาก	4.66	.24	มากที่สุด
ภาพรวมทุกด้าน	4.05	.35	มาก	4.64	.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะรู้เท่าทันสื่อ ในภาพรวมก่อนทดลองอยู่ในระดับมาก และหลังทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 4 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่ม

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ความพึงพอใจ
1. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและภาพรวมของชุดกิจกรรมกลุ่ม	3.88	0.39	ระดับมาก
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ	3.70	0.66	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย	3.79	0.55	ระดับมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าชุดกิจกรรมกลุ่มมีความเหมาะสมกับนักศึกษา สามารถทำให้นักศึกษามีความสนใจต่อการพัฒนาตนเองในทักษะการรู้เท่าทันสื่อในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาภาพรวมทุกองค์ประกอบ ค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 20-22 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.33 ซึ่งตามพัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา นักศึกษาในวัยนี้มีความสามารถทางการคิด คิดได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ จึงอาจส่งผลให้ นักศึกษาผู้ตอบแบบวัดมีความคิด ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ ประเมินค่า วัตถุประสงค์ของสื่อได้ จึงมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้ ซึ่งสอดคล้องกับนุชลี อุปภัย (2558) กล่าวถึงพัฒนาการในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ว่าวัยรุ่น (Adolescence) อยู่ในช่วงระหว่าง 12-20 ปี และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Adulthood) ช่วงอายุ 20-40 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาวัยนี้ มีพัฒนาทางการสติปัญญาที่รวดเร็วและมีความก้าวหน้าใกล้เคียงกับผู้ใหญ่แตกต่างกันที่ความสุ่มรอบคอบและประสบการณ์ที่น้อยกว่าเท่านั้น วัยรุ่นจะสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบ สามารถแสวงหาเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการใช้เหตุผลและวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อีกทั้ง เมื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการได้รับ

การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 89 มีความคิดเห็นว่ามีคามจำเป็นในการได้รับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษามองเห็นความสำคัญ ความจำเป็นและคิดว่าการได้รับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ จะช่วยให้ตนเองมีเครื่องมือ กล่าวคือ มีทักษะในการรู้เท่าทันและไม่ตกเป็นเครื่องมือของสื่อ หรือวัตถุประสงค์แอบแฝงมาของสื่อบางประเภทการ ซึ่งสอดคล้องกับโตมร อภิวันทนากร (2552) กล่าวว่า การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นการพัฒนาความคิดอ่านและปัญญา ที่มีเป้าหมายสูงสุด คือ การสร้างการรับรู้สื่ออย่างมีวิจารณญาณ สามารถแยกแยะความคิดเห็นออกจากความจริง สามารถตัดสินใจในสิ่งที่สื่อนำเสนอได้อย่างเที่ยงตรง เป็นผู้รับสื่อที่มีพลังอำนาจและกระตือรือร้น คือไม่ยอมรับอิทธิพลสื่อโดยุษฎี และไม่ตัดสินว่าสื่อเป็นสิ่งอันตราย แต่เป็นผู้รับสื่อและใช้สื่อที่มีจุดยืนทางสังคม เข้าใจตนเอง เข้าใจสังคม เข้าใจสิ่งที่สื่อนำเสนอ สามารถมีส่วนร่วมตอบโต้หรือแสดงความคิดเห็นต่อสื่อ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมได้ทั้งนี้ภาวะของการรู้เท่าทันสื่อ ก็เป็นผลจากกระบวนการเรียนรู้และฝึกฝนจนเกิดเป็นทักษะความสามารถในการคิดอ่านนัยยะความหมายที่อยู่ในสื่อ รวมไปถึงมีสายตาที่เห็นเจตนาที่อยู่เบื้องหลังของการสื่อสารนั้น ๆ

2. ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อมีคุณภาพในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้เพิ่มขึ้นได้ จากผลการทดลอง พบว่า ระดับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีคะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองในทุกทักษะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ชุดกิจกรรมกลุ่มรวบรวมสื่อ กระบวนการ และกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ อธิบายสร้างแรงจูงใจ จัดกิจกรรมให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่นักศึกษาจะต้องใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน ฝึกวิเคราะห์กรณีศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ อีกทั้งกิจกรรมกลุ่มแต่ละกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับสื่อและการรู้เท่าทันสื่อ ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปราย สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ ได้รับฟังความคิดเห็น มุมมองที่หลากหลายจากประสบการณ์ของเพื่อนสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน จนสามารถสรุปรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเองและนำหลักการไปประยุกต์ใช้และนำหลักการนั้นมาใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับมนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (อ้างถึงใน กอบแก้ว บุญบุตร, 2566) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของบุคคลทั้ง กาย วาจา อารมณ์ ความรู้สึก กิริยา ท่าทางและบรรยากาศภายในกลุ่ม ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว รวมทั้งมีการปรับความสัมพันธ์ต่อกัน บุคคลจะเกิดการพัฒนาตนเอง สนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความปลอดภัยและการยอมรับของกลุ่ม การสร้างและการพัฒนาทางความคิด อารมณ์และสังคม เมื่อบุคคลเข้ากลุ่มจะเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติตัวในสังคม รู้จักควบคุม

ความคิด อารมณ์ การแสดงออก เพราะได้เรียนรู้ประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มว่าควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ ทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ด้านสังคมในกลุ่มสมาชิกขึ้น และสามารถพัฒนาทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถในการอยู่ในกลุ่ม เช่น ทักษะการคิด การพูด การอภิปราย การร่วมมือในการทำงานและลักษณะของตนให้ดีขึ้น สิ่งเหล่านี้เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จึงนับว่ากิจกรรมกลุ่มมีความสำคัญต่อการพัฒนาต่าง ๆ ของบุคคล ทำให้นักศึกษาสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อได้

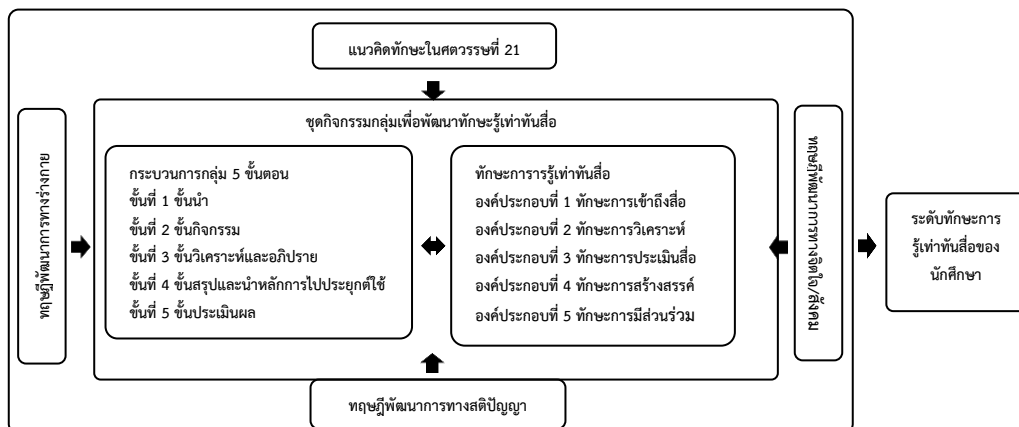
3. นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะรู้เท่าทันสื่อ ในภาพรวมก่อนทดลองอยู่ในระดับมากและหลังทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ชุดกิจกรรมกลุ่มมีคุณภาพในการพัฒนาทักษะรู้เท่าทันสื่อให้เพิ่มสูงขึ้นได้ สอดคล้องงานวิจัยของวรราช เณิมชัย และคณะ (2563) ที่ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการสภานักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์หลังการเข้าร่วมกิจกรรมมีการทำงานเป็นทีมมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีการทำงานเป็นทีมมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างเมื่อสิ้นสุดระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับชนสนันท์ การัญญุมิ และเฉลิมขวัญ สิงห์วี (2566) ที่ศึกษาผลของชุดกิจกรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 3 โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดกิจกรรมกลุ่มมีคุณภาพในการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับบุคคลได้

4. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและภาพรวมของชุดกิจกรรมกลุ่ม องค์ประกอบที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า ความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและภาพรวมของชุดกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจาก ผู้นำกลุ่ม ดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยพยายามใช้ทักษะการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม เปิดโอกาสให้สมาชิกมีการแสดงออกความคิดเห็น ดำเนินกิจกรรมโดยอำนวยความสะดวกให้กลุ่มดำเนินงานไปได้ราบรื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กลุ่มตั้งไว้ เคารพความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับความพึงพอใจ เกี่ยวกับองค์ประกอบที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เนื่องจาก ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อได้ออกแบบให้สมาชิกกลุ่มได้มีความรู้ความ

เข้าใจว่าการรู้เท่าทันสื่อคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร เพราะเหตุใดจึงต้องเรียนรู้หรือมีทักษะในเรื่องดังกล่าว แล้วจึงเริ่มฝึกทักษะการรู้เท่าทันสื่อในแต่ละองค์ประกอบ ตามขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มทดลองเกิดความพึงพอใจเนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพิ่มมากขึ้น จนสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลการวิจัย ในประเด็นความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิษฐา หุ่นเกษม และคณะ (2566) ทำการศึกษาผลการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนหลังเรียนจากการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้เท่าทันสื่อสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้จากการพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยดำเนินการตามขั้นตอนของการพัฒนาชุดกิจกรรม มีความสอดคล้องกับพัฒนาการในช่วงวัยของนักศึกษามหาวิทยาลัย ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ/สังคม สติปัญญา จึงส่งผลให้นักศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

สรุป

จากผลการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นนวัตกรรมที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาทักษะรู้เท่าทันสื่อให้กับนักศึกษาได้ ส่งผลให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกในศตวรรษ

ที่ 21 ผ่านกระบวนการกลุ่มที่เหมาะสมกับพัฒนาการของวัย ได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และผู้ที่สนใจสามารถนำแนวทางไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักศึกษาได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาอยู่ในระดับมากและนักศึกษามีความเห็นว่าควรได้รับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการนำชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ นำไปใช้หรือบูรณาการสอดแทรกเข้าในรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยได้

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ มีคุณภาพในระดับมาก เหมาะสมสำหรับการไปพัฒนานิสิต นักศึกษา ดังนั้น เนื้อหา กิจกรรม สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

1.3 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมชุดกิจกรรมกลุ่มหลังทดลอง อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ในการใช้ชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ผู้ดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ผู้นำกลุ่มควรมีความเข้าใจแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ แนวคิดหลักของการรู้เท่าทันสื่อ การจัดกิจกรรมกลุ่ม จะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมมีความราบรื่น

1.4 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมชุดกิจกรรมกลุ่มมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับนักศึกษา โดยถือว่าเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญและจำเป็นในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยให้นักศึกษามีทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเอาตัวรอดให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างราบรื่น ไม่เกิดปัญหาจากการใช้สื่อ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่า ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการพัฒนาให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัย ดังนั้น สามารถนำชุดกิจกรรมกลุ่มไปปรับปรุงหรือเพิ่มเติมกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับบริบท สถานการณ์ที่จะนำไปพัฒนา ที่สำคัญ คือ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการพัฒนาให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัย ดังนั้น ควรมีการพัฒนาเกณฑ์แบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้มีความเป็นมาตรฐาน มีเกณฑ์การแปลผล เพื่อนำไปใช้ในการวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มนิสิตนักศึกษาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมงานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ประจำปีงบประมาณ 2563

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ศูนย์วิเคราะห์ข้อมูล สำนักพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2565. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). *กระบวนการกลุ่ม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- กอบแก้ว บุญบุตร. (2566). การพัฒนาชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนากรอบความคิดเติบโตของนักเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดนครนายก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 18(1), 52-60.
- ชนันันท์ การัญญู และเฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2566). ผลของชุดกิจกรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มนักเรียนดริยางค์ทหารอากาศ ชั้นปีที่ 3 โรงเรียนดริยางค์ทหารอากาศ. *วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย*, 17(1), 40-50.
- ชัยนันท์ เหมือนเพชร. (2565). ผลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. 7-8 กรกฎาคม 2565. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. 3001- 3009.
- โตมร อภิวันทนากร. (2552). *คู่มือจัดกระบวนการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ปิโนโต.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2542). *กลุ่มสัมพันธ์สำหรับการฝึกอบรม*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นิษฐา หุ่นเกษม, สิริมณฑิ พึ่งสังวาลย์, นิศารัตน์ วิไลลักษณ์, ปรัชญา ทองชุม, เกวลิน ศรีรู้ญา, เจษฎากร ทิพวรรณ, และวรพต ปราณีดุสิต. (2566). ผลของการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. *วารสารสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา*. 13(1), 1-14.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2552). *ถอดรหัส ลับความคิด เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ปิโนโต พับลิชชิง.
- แพรวพรรณ อัคระประสา. (2557). *การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- นุชลี อุปภัย. (2558). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2552). *กระบวนการกลุ่ม*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วราณิษฐ์ ธนชัยวรพันธ์. (2565). นักศึกษาครูรู้เท่าทันสื่อ. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 8(1), 335-346.
- วรรณษา เณิมชัย, อุมารณ สุCHARมณ, ภูริเดช พาหุยุทธ์, และศรีสมร สุริยาศศิณ. (2563). ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการสภานักเรียน. *วารสารรัชตภาคย์*. 14(37), 188-203.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- Center for Media Literacy. (2003). *Literacy for the 21st century: An Overview & Orientation Guide To Media Literacy Education*. Retrieved August 15, 2021. from <https://www.medialit.org/reading-room/literacy-21st-century-overview-orientation-guide-media-literacy-education>.
- Center for Media Literacy. (2008). *Literacy for the 21st century: An overview & orientation guide to media literacy education*. (2nd ed.). Retrieved August 15, 2021. from <https://www.scribd.com/document/36714722/Literacy-for-the-21st-Century-an-Overview-amp-Orientation-Guide-to-Media-Literacy-Education>.